

підготовку студентів до об'єктивного самооцінювання власних професійних надбань; усвідомлення майбутніми фахівцями з фізичної терапії, ерготерапії наявності або відсутності в них певних професійно значущих якостей; переживання почуття професійної ідентичності відповідно до своєї майбутньої реабілітаційної діяльності фахівця з фізичної терапії, ерготерапії; задоволення від виконання оптимальних, ефективних та успішних практичних дій. **Перспективи подальших розвідок** полягають у дослідженні шляхів підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії у закладах вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Кравець В. Проблеми модернізації вищої освіти України в умовах глобалізації. *Україна – Європа – Світ*: зб. наук. пр. Серія: Історія, міжнародні відносини. 2012. Вип. 10. С. 15–23.
2. Максимовська Н. О. Анімаційна стратегія вдосконалення соціально-виховного середовища закладу вищої освіти культурно-мистецького профілю в контексті Болонської системи. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2013. Вип. 40. С. 189–198.

References

1. Kravets V. (2012). Problemi modernizatsii vishchoi osviti Ukraini v umovakh globalizatsii. *Ukraina – Evropa – Svit*: zb. nauk. pr. Seriya: Istoriya, mizhnarodni vidnosini, 10, 15–23.
2. Maksimovska N.O. (2013). Animatsiyna strategiya vdoskonalennya sotsialno-vikhovnoho seredovishcha zakladu vishchoi osviti kulturno-mistetskogo profilyu v konteksti Bolonskoї sistemi. *Visnik Kharkivskoi derzhavnoi akademii kulturi*, 40, 189–198.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).41

УДК 37.0

Кострікова К.С.

кандидат педагогічних наук, викладач,
Херсонський державний університет, м. Херсон
ORCID: 0000-0002-1388-3311

Кольцова О.С.

кандидат педагогічних наук, доцент,
Херсонський державний університет, м. Херсон
ORCID: 0000-0002-4817-7812

ТВОРЧА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ВЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

У статті здійснено теоретичний аналіз формування творчої самореалізації вчителів в умовах впровадження олімпійських цінностей в освітній процес школярів закладів загальної середньої освіти. Особистісні якості та духовний світ учителя сьогодні стають найважливішими факторами та фундаментальним принципом успішної організації освітнього процесу. Багатогранність та чисельність форм впровадження олімпійської освіти в освітній процес складає значний пласт для реалізації творчих здібностей педагога та досягнення освітньої мети. Однак, аналіз наукових джерел свідчить, що дана проблема залишається недостатньо дослідженою, і тому потребує більш детального обґрунтування. **Мета роботи:** проаналізувати реалізацію творчих здібностей педагога в освітньому просторі закладів загальної середньої освіти. Автори здійснили аналіз щодо самоактуалізації у професійній педагогічній діяльності впроваджуючи гуманістичні принципи до сучасного освітнього простору. Для вивчення організації педагогічного процесу в закладах загальної середньої освіти було проаналізовано курикулум навчального закладу. Отримані дані використовувались для розробки моделі творчої самореалізації вчителів в інноваційному освітньому середовищі під час впровадження олімпійських цінностей в освітній процес та таблиці-матриці моделювання уроку із застосуванням олімпійських цінностей в освітньому процесі закладів освіти.

Розроблена модель творчої самореалізації вчителів та матриця моделювання уроку враховує предметно-суб'єктні стосунки учасників освітнього процесу, сприяє їх ефективній взаємодії, прояву внутрішньої вільної освітньої діяльності, саморегуляції та саморозвитку, що є науковою новизною сьогоднішнього дня. Перспективу подальших досліджень автори вбачають у впровадженні та перевірці ефективності розробленої моделі творчої самореалізації вчителів та матриці моделювання уроку із застосуванням олімпійських цінностей в закладах освіти.

Ключові слова: освіта, компетентність, освітні компоненти, олімпійська освіта, олімпійські принципи, самореалізація.

Kostrikova K., Kolcova O. Creative self-realization of teachers in conditions of implementation of olympic values in the educational process. The article provides a theoretical analysis of the formation of creative self-realization of teachers in the implementation of Olympic values in the educational process of students of general secondary education. The versatility and number of forms of implementation of Olympic education in the educational process is a significant layer for the realization of the creative abilities of teachers and the achievement of educational goals. However, the analysis of scientific sources shows that this problem remains insufficiently studied and therefore needs more detailed justification. Today, the personal qualities and spiritual world of a teacher become the most important factors and a fundamental principle of successful organization of the educational process. **Purpose:** to analyze the implementation of creative abilities of the teacher in the educational space of general secondary education. The authors analyzed the self-actualization in professional-pedagogical activity by introducing humanistic principles into the modern educational space. To study the organization of the pedagogical process in general secondary education institutions, the curriculum of the educational institution was analyzed. The obtained data were used to develop a model of creative self-realization of teachers in an innovative educational environment during the introduction of Olympic values in the educational process and a table-matrix of lesson modeling using Olympic values in the educational process of educational institutions. The developed model of creative self-realization of teachers and the matrix of lesson modeling takes into account the subject-subject relations of participants in the educational process, promotes their effective interaction, a manifestation of internally free educational activities, self-regulation, and self-development, which is a scientific novelty today. The authors see the prospect of further research in the implementation and testing of the effectiveness of the developed model of creative self-realization of teachers and the matrix of modeling the lesson with the use of Olympic values in educational institutions.

Keywords: education, competence, educational components, Olympic education, Olympic principles, self-realization.

Постановка проблеми. В сучасному вимірі відбувається активне обговорення нагальної потреби у високопрофесійному, компетентному вчителі нового покоління, який би прагнув до самоактуалізації у професійній педагогічній діяльності, втілюючи гуманістичні принципи сучасного освітнього простору. Особистісні якості та духовний світ учителя сьогодні стають найважливішими факторами та фундаментальним принципом успішної організації освітнього процесу. Як зазначено у Законі України «Про освіту» та концепції нової української школи, вчителю необхідно бути готовим до саморозвитку та самовдосконалення, щоб реалізувати основні цінності педагогічної діяльності [3].

Багатогранна діяльність майбутнього вчителя вимагає, перш за все, його самореалізації у професії, оскільки не можна навчити учнів тому, чого сам не знаєш. Наукові досягнення професійної педагогіки визначають нові концептуальні підходи до освіти, вказують шляхи подолання консерватизму в професійно-педагогічній освіті, висвітлюють проблему самореалізації суб'єктів освітнього процесу у закладах освіти як самостійний фактор першочергового значення [1]. Власні інтереси, самопізнання, рефлексія, самовизначення, самопроєктування, самовдосконалення, саморозвиток, самоствердження – це ланцюг «самопроцесів», що відкривають шлях до самореалізації.

Дослідниками доведено, що виховання в душі олімпізму, одна з найефективніших форм освіти, тому саме цю форму слід включити до сучасної педагогіки, через впровадження олімпійських цінностей, які включають рівність, співпрацю, дружбу, повагу, солідарність та прагнення до досконалості, та є загально визначеними [8]. Багатогранність та чисельність форм впровадження олімпійської освіти в освітній процес складає значний пласт для реалізації творчих здібностей педагога та досягнення освітньої мети. Однак, аналіз наукових джерел свідчить, що дана проблема залишається недостатньо дослідженою, і тому потребує більш детального обґрунтування.

Аналіз джерел. У контексті дослідження особливе значення мають роботи які присвячені проблемі професійного зростання майбутніх вчителів, це роботи І.Д. Беха, Н.В. Кузьміної, В.А. Семиченка та інших вчених; І.А. Небітова здійснювала дослідження, які стосуються психологічних засад особистісно-професійного зростання; наукові праці І.Ф. Харламова та Г.М. Мешко присвячені педагогічним умовам та етапам професійного зростання педагогів [6]. Застосування принципів олімпізму та впровадження олімпійської освіти у освітній процес учнів закладів середньої освіти досліджували Р. Ноул, Р. Телама, О.М. Вацеба, В.М. Єрмолова, Н.В. Москаленко, С.Ф. Матвєєва, О.А. Томенко та інші [6].

Обговорення результатів дослідження. Світ змінюється із безпрецедентною швидкістю. В даний час питання, пов'язані з освітою, фізичним та психічним здоров'ям, економікою, мультикультуралізмом, толерантністю повагою, правами людини, навколишнім середовищем, подоланням та стійкістю до нових викликів, з якими ми стикаємось щодня, є частиною більшості світового населення. Ці зміни, що відбуваються внаслідок глобалізації, неминуче вплинули й на освітній процес. Це обумовлює пошук нових підходів до змін освіти, оцінюючи важливість цінностей як складової успішного освітнього процесу.

В контексті виховного процесу спорт через переживання формує безліч особистісних якостей таких як впевненість у собі, повага, стійкість та самостійність. Таким чином, спорт було визнано потужним освітнім інструментом, що забезпечує універсальну мову для передачі ключових повідомлень з питань здорового способу життя, соціальної інтеграції, гендерної рівності та відбудови місцевих громад [5].

Проаналізувавши освітні курикули закладів загальної освіти м. Херсона та м. Кропивницький, які займаються за програмами олімпійської освіти, ми визначили характерну рису, яка виділяється під час реалізації зазначеної програми. Це, перш за все, ініціативна методологія з тематичною свободою, що суперечить однобічному підходу, загалом характерному для традиційної освіти. Даний факт свідчить про те, що програми з олімпійської освіти покликані стимулювати та сприяти творчості, ініціативі, експериментуванню вчителів, використовуючи методологічну базу, яка дозволяє вивчати кілька дисциплін, починаючи з фізичної культури.

Отже, впровадження олімпійських цінностей в освітній процес закладів освіти формує інноваційне освітнє середовище, яке забезпечуватиме, з одного боку, поглиблене включення учнів до освіти через ціннісне відношення до навчання, активізацію ціннісних емоцій, а з іншого - сприяє формуванню професійної компетентності вчителя.

Засновуючись на Законі України «Про освіту» та концепції Нової української школи нами визначено, що основним психологічним змістом діяльності вчителя є ефективне формування та чуттєве сприйняття освітнього середовища, зосередженого на людині, а теоретичний аналіз науково-методичних джерел дозволив з'ясувати, що:

- здатність до творчої самореалізації майбутнього вчителя може проявлятися через його соціальну компетентність;
- професійна компетентність є рушійною силою самореалізації;
- мотивація професійно-педагогічної самореалізації – це сукупність умов, що керують цим процесом;
- у майбутнього вчителя високий рівень творчої самореалізації, якщо він має проєктну культуру [3, 7].

Це послужило передумовами для розробки моделі творчої самореалізації вчителя (табл. 1), що включає аксіологічний, інформаційно-гносеологічний та діяльнісний блоки й сприяє творчій самореалізації вчителя в інноваційному освітньому середовищі під час впровадження олімпійських цінностей в освітній процес [4].

Слід зазначити, що при розробці концептуальної моделі творчої самореалізації вчителів в інноваційному освітньому середовищі під час впровадження олімпійських цінностей в освітній процес ми орієнтувались на онтологічні та гносеологічні основи самореалізації особистості, а саме на реорганізацію та самоорганізацію, де реорганізація представлена невизначеністю зовнішнього та внутрішнього світу особистості, а самоорганізація – це впорядкування внутрішнього світу особистості, упорядкування всіх рівнів соціального та фізичного середовища відповідно до власної картини світу [2].

Нами також були враховані наступні аспекти:

- у відкритому, нелінійному освітньому середовищі відбуваються випадкові або заплановані коливання, вони допомагають створювати нові структури (атрактори);
- структура виникає як форма порядку (отже, стабільність), і в своєму розвитку, завдяки процесам обміну з навколишнім середовищем, структура еволюціонує до нових форм і набуває нових якостей;
- у процесі самоорганізації вчителя важливу роль відіграє «фактор, що створює неоднорідність в освітньо-педагогічному середовищі» [6].

В контексті цих роздумів, професійна реалізація зазначена як система з трьох полів:

- інноваційне креативно-рефлексивне освітнє середовище,
- творча самоактуалізація,
- суб'єктивна самореалізація.

Водночас, інноваційне креативно-рефлексивне середовище зумовлене відносно самостійними, але взаємодоповнюваними фазами: когнітивно-емоційною, критично-регулятивною, ціннісно-естетичною. Кожна з цих фаз має своє особистісно-значуще наповнення [2, 6].

В даному випадку, інноваційне освітнє середовище можна представити у трьох аспектах:

1. Індивідуально-творчий аспект, націлений на творчий розвиток особистості учня.
2. Мотиваційно-ціннісний аспект, спрямований на ставлення майбутнього вчителя до професійної діяльності.
3. Рефлексивний або суб'єктивний аспект.

Серед семантичних елементів інноваційного освітнього середовища було виокремлено:

- спеціально організована діяльність, що забезпечує ініціацію інтеграційних процесів та становить основу професійно-особистісної самореалізації;

- моніторинг, надання інформації для відображення власної професійної діяльності, корекція та побудова перспектив її розвитку.

Таблиця 1

Модель творчої самореалізації вчителів в інноваційному освітньому середовищі під час впровадження олімпійських цінностей в освітній процес

		Зміст компетентнісно-діяльнісної освіти				
		Знання	Здатність	Діяльність	Цінності	
<i>Типи компетентності</i>		<i>Загальні типи професійної компетентності</i>	<i>Типи професійної компетентності</i>	<i>Загальні типи компетентності</i>	<i>Загальні типи компетентності</i>	
Зміст розвитку взаємодії	Психолого-педагогічні	Особисті знання: Теоретико-гуманітарна грамотність	Індивідуальні навички: Грамотність, орієнтована на практику	Особисті норми: Соціально-психологічна грамотність	Моральні цінності: Морально-духовна грамотність	грамотність
	Навчально-дисциплінарні	Наукові знання: Теоретична підготовка	Навчальні навички: Предметне навчання	Соціальні норми: Навчання проектуванню	Ціннісне пізнання: Ідеологічна позиція	готовність
	Методологічно-екологічні	Знання як інтерпретація професійної діяльності: Інтелектуальна компетентність	Навички проекту як засіб професійної діяльності: Діяльнісна компетентність	Соціальні норми як акт: Соціокультурні компетентності	Моральні цінності: Морально-етична компетентність	компетентності
	Синергетичний	Знання як усвідомлення професійної діяльності: Рефлексивна діяльність	Навички як основа моделей поведінки: Проективна діяльність	Соціальні норми як професійна взаємодія: Суб'єктивна позиція	Духовно-естетичні (екзистенційні): Творча самореальність	діяльність
		Самопізнання	Самоприйняття	Самоорганізація	Самореалізація	
Параметри соціокультурного розвитку та механізми саморозвитку особистості						

З метою впровадження моделі творчої самореалізації вчителів в інноваційному освітньому середовищі (табл. 1) нами було складено макет таблиці-матриці моделювання уроку із застосуванням олімпійських цінностей в освітньому процесі закладів освіти (табл. 2).

Метою застосування таблиці-матриці була реалізація пошукового методу викладу освітнього матеріалу, а також засвоєння учнями досвіду послідовного виконання дій як складової діяльності, поетапного виконання завдання, формування загального висновку.

Таблиця 2

Таблиця-матриця моделювання уроку із застосуванням олімпійських цінностей в освітньому процесі закладів освіти

<i>Діяльність вчителя</i>	<i>Діяльність учня</i>	<i>Досягнення мети за участю запрошеного гостя/вчителя</i>
1. Формулювання проблеми, яку потрібно вирішити.	Сприймання зазначеної проблеми як особистої.	Вмотивування учнів до розв'язання проблеми розкриттям значущості для них нових знань і способів дій.
2. Підготовка до виконання урочної роботи: - ознайомлення із змістом вправи, задачі, практичної роботи, спостереження); - виявлення змісту попередньо сформульованої проблеми; - формулювання мети діяльності.	Самостійне опрацювання змісту задачі, вправи, практичної роботи та виявлення проблеми. Формулювання мети власної діяльності з урахуванням виявленої проблеми.	З метою зорового сприймання проблеми бажано унаочнити зміст запровадженої вправи, практичної роботи, відповідним зображенням. Цілеспрямованому виконанню дітьми дій з формулювання мети діяльності сприятиме приклад із досягнення успіху у спортивній діяльності.

3. Застосування у своїй практиці вправ і дій, які відомі дітям і послідовне їх виконання. Спроба застосувати дії та вправи з метою подолання поставленої проблеми, для досягнення відповідного результату.	Розташування переліку дій та вправ, які надані вчителем, у порядку, який можна застосувати, щоб досягти результату.	Робити акцент, щодо встановлення послідовного ряду дій.
4. Обрання способу об'єднання у групи.	Обрання форми взаємодії з однокласниками, яка сприятиме ефективному виконанню завдання.	Вмотивування учнів щодо вибору форми взаємодії: , спільно-індивідуальна, спільно-взаємодіюча (колективне обговорення поставленої задачі та вирішення проблеми) або спільно-послідовна (розподіл учнів на групи, кожна група обмінюється рішенням задачі або проблеми)
5. Дискус щодо вибору способу здійснення контролю під час виконання роботи, використання карток «сорбонок».	Обрання того, що саме підлягатиме контролю та самоконтролю (наприклад відсутність відволікання).	Обговорення факторів, які можуть впливати на результат роботи: дотримання часового проміжку, організованість, докладання зусиль до виконання вправ та завдань без відволікання та інше.
6. Виконання роботи. Формулювання висновку щодо отриманих результатів та способів їх досягнення.	Виконання запропонованої роботи.	Узагальнення сформульованих учнями висновків.

Запропонована модель та таблиця-матриця розкривають особливості інноваційного професійного освітнього середовища, що активізує прагнення вчителя до самореалізації у трьох взаємопов'язаних підходах:

- аксіологічний підхід (як особистісна потреба у визначенні цінностей, цілей, мотивації, Я-реалізації, позитивної Я-концепції);
- інформаційно-гносеологічний підхід (як розуміння потреби в нових знаннях і способах діяльності, об'єктивних та суб'єктивних передумов професійно-педагогічної діяльності);
- діяльнісна площина (самореалізація в предметній, науковій, методичній, дослідницькій, освітній, соціальній та інших видах діяльності) [7].

Висновки. Матриця розробленої моделі сприятиме активній взаємодії викладача з учнями протягом усього заняття, а також їх активній взаємодії під час обговорення проблем та діалогів. У той же час взаємозалежні рольові позиції не створюють бар'єрів у спілкуванні, що дозволить учасникам дискусії висловити свою точку зору, врахувати думку співрозмовника, зрозуміти мовця та, порівнюючи різні версії, сформулювати обґрунтовані висновки. Розроблена модель творчої самореалізації вчителів та матриця моделювання уроку враховує предметно-суб'єктні стосунки учасників освітнього процесу, сприяє їх ефективній взаємодії, прояву внутрішньо вільної освітньої діяльності, саморегуляції та саморозвитку. **Перспективу подальших досліджень** вбачаємо у впровадженні та перевірці ефективності розробленої моделі творчої самореалізації вчителів та матриці моделювання уроку із застосуванням олімпійських цінностей в закладах освіти.

Список використаних джерел

1. Горбенко М.І. Ретроспективний аналіз проблеми індивідуалізації у фізичному вдосконалюванні школярів. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2005. № 2-3. С. 41-44.
2. *Teoriya i metodika fizichnogo vihovannya. Metodika fizichnogo vihovannya riznih grup naseleння / Za red. T. Y. Krucovich. K. : Olimpijs'ka literatura, 2017. T.2. 367 s.*
3. Цибульська В.В. Формування мотивації до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів педагогічних спеціальностей на різних формах навчання : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Дніпропетровськ : ДАФКС, 2015. 21 с.
4. Вербицький В.В. Формування ключових компетентностей учнів – основне завдання навчального закладу. *Теоретичні основи компетентісно орієнтованої освіти*. 2013. С.32-36.

5. Воскобойнікова Г. Л. Інноваційно орієнтовані технології і методики навчання здорового способу життя в системі професійної підготовки майбутніх учителів основ здоров'я. *Педагогічні науки*. 2011. № 3. С. 67–72.
6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
7. Смирнов Н. К. Здоровьесберегающие образовательные технологии в современной школе. М.: АПКИПРО, 2002. 121 с.

References

1. Gorbenko M.I. (2005). Retrospektivnij analiz problemi individualizaciyi u fizichnomu vdoskonalyuvanni shkolyariv. *Teoriya i metodika fizichnogo vihovannya i sportu*, 2-3, 41-44.
2. Teoriya i metodika fizichnogo vihovannya. Metodika fizichnogo vihovannya riznih grup naseleння / Za red. T. Y. Krucevich. K. : Olimpiis'ka literatura, 2017. T.2. 367.
3. Tsibulska V.V. (2015). Formation of motivation to professionally-applied physical training of students of pedagogical specialties on various forms of training: *Abstract of the Candidate thesis*: Dnepropetrovsk: DAFKS. 21.
4. Verbytskyj V.V. (2013). Formuvannya ključovykh kompetentnostej uchniv – osnovne zavdannia navchalnoho zakladu [Forming of key kompetentnostey students is a basic task of educational establishment]. *Teoretychni osnovy kompetentisno oriєntovanoi osvity – Theoretical bases of kompetentisno of the oriented education*, pp. 32–36. [in Ukraine].
5. Voskoboinikova H. L. (2011). Innovatsiino oriєntovani tekhnologii i metodyky navchannia zdorovoho sposobu zhyttia v systemi profesiinoi pidhotovky maibutnih uchyteliv osnov zdorovia [Innovative Oriented Technologies and Techniques for Teaching Healthy Lifestyle in the Future Professional Teachers of Health Fundamentals]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*, 3, 67–72.
6. Kremen V.H. (Ed.) (2008). *Entsyklopediia osvity* [Encyclopedia of Education] Kyiv, Ukraine. 1040.
7. Smirnov N.K. (2002). *Zdorovesberegayushchie obrazovatelnye tekhnologii v sovremennoy shkole* [Health saving educational technologies to the temporal school]. Moscow, Russia.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).42
УДК 378.147:796]:159.964.21

Кравченко Т.П.

доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту
Університете Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав
ORCID: 0000-0002-6041-3101

ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВМІННЯ ДІЯТИ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ

На сучасному етапі розвитку суспільства, досить яскраво проявляється негативний вплив конфліктів на педагогічний колектив, та колектив дітей в якому працює педагог. Молоді вчителі, тренери та викладачі – що щойно стали випускниками закладів вищої освіти не завжди можуть ефективно, об'єктивно та конструктивно підійти до вирішення конфліктних ситуацій. Тому визначального значення набуває процес формування в майбутніх вчителів фізичної культури вміння швидко та безпомилково орієнтуватися, справлятися з конфліктними ситуаціями. **Мета дослідження:** теоретичний аналіз, синтез і конкретизація структурних компонентів процесу формування в майбутніх вчителів фізичної культури вміння вирішувати конфліктні ситуації. Для вирішення мети нами використовувалися такі **методи дослідження:** теоретичний аналіз та узагальнення психолого-педагогічної та науково-методичної літератури. **Результати дослідження.** Конфлікт – це надзвичайно складне й суперечливе соціально-психологічне явище, до глибинних причин виникнення й розвитку якого вчені ще тільки приступають. При всіх плюсах і мінусах конфліктів вони є неминучими і, більше того, – найчастіше необхідними. Іноді конфлікт є єдиною вірною формою розв'язання складної проблеми. Таким чином, конфлікт можна розглядати як процес крайнього загострення протиріч двох і більше сторін соціальної взаємодії, що супроводжується негативними емоціями. Це відкриває чи приховане протистояння між цими сторонами в результаті відстоювання ними взаємовиключних інтересів, цілей, позицій, суджень чи поглядів. При цьому кожна з конфліктуючих сторін вважає себе правою і рішуче вступає в боротьбу за свої інтереси. Конфлікти виникають через конфлікт інтересів і соціальних установок людей, їх потрібно вирішувати, тому що без цього неможливе нормальне функціонування соціальної групи, колективу. **Висновки.** Визначено та систематизовано компоненти конфліктологічної компетентності у два блоки: професійні характеристики та особистісні якості. Визначено, що позитивний вплив конфлікту на соціальне середовище полягає в тому, що він: інтенсифікує